Journaal Zeehond Singlehanded 2026

Voetnoten later toegevoegd.

Nou vooruit dan - met potlood. Vertrokken met NNO 5 bestemming Urk. Opkruisen dus[1], maar zolang er energie is moet je eerst naar de Wadden, is het devies. Ik moet als eerste naar Texel[2] en vandaar pas naar Vlie en Terschelling. Met de oostenwind die er dan staat wordt het Scheurrak[3] de bottleneck, en ik weet nog niet hoe ik dat ga oplossen. Idee is vandaag nog de Kreupel te ronden, Medemblik misschien, Workum als ik echt zin heb, maar dat kan ook op de terugweg.

17:15 Urk geweest. Bij het uitvaren lieflijk kort hagelbuitje in de volle zon. Medemblik is net niet bezeild meer, en Hop Zuid al helemaal niet.

19:30 Met tegenzin net eten opgewarmd en het is niet te hachelen. Ik ben toch een beetje katterig van de @#$! golfslag. Vergeten thermosje water te maken. Ik drink niet genoeg[4].

20:45 Ik had zitten knijpen[5] om de Gelderse hoek nog een beetje veilig te ronden. Maar moest op het laatste moment afvallen om vrij te blijven van de tegemoetkomende Tzigane. Ik zat meteen vast in de netten aan staken. Motor gebruikt om los te komen. Volgend jaar zo'n koplamp installeren!

22:15 Medemblik binnengelopen en aangelegd aan de Sangha. Kreeg een lekker kommetje soep 😉. Samen stempels gehaald. Gegeten en wat opruimwerk. Morgen 06:00 wekker gezet.

ZONDAG. Vroeg op met banaantje en koffie. Stevige noordoosten wind. 06:45 eruit in het donker. Er werd al druk gezeild. Een klapje moeten maken om vrij te blijven van de kust, want ik wil niet weer in de netten komen te hangen... Ik was alleen in de Stevinsluis en in het Visjagersgaatje. Bij de uitgang van het Gat Van De Stier kwam de Jutter op fotoshoot afstand langs, maar mijn telefoon zat met een zekere ritsrats vast aan het interieur dus foto is

---

[1] De wind stond zaterdag Noord, en zou zondag halverwege de dag naar Oost draaien. Pas dinsdagavond zou hij doordraaien naar Zuid. De steady oostenwind gedurende een groot deel van de zeilperiode maakte de planning overzichtelijk en hoopvol.

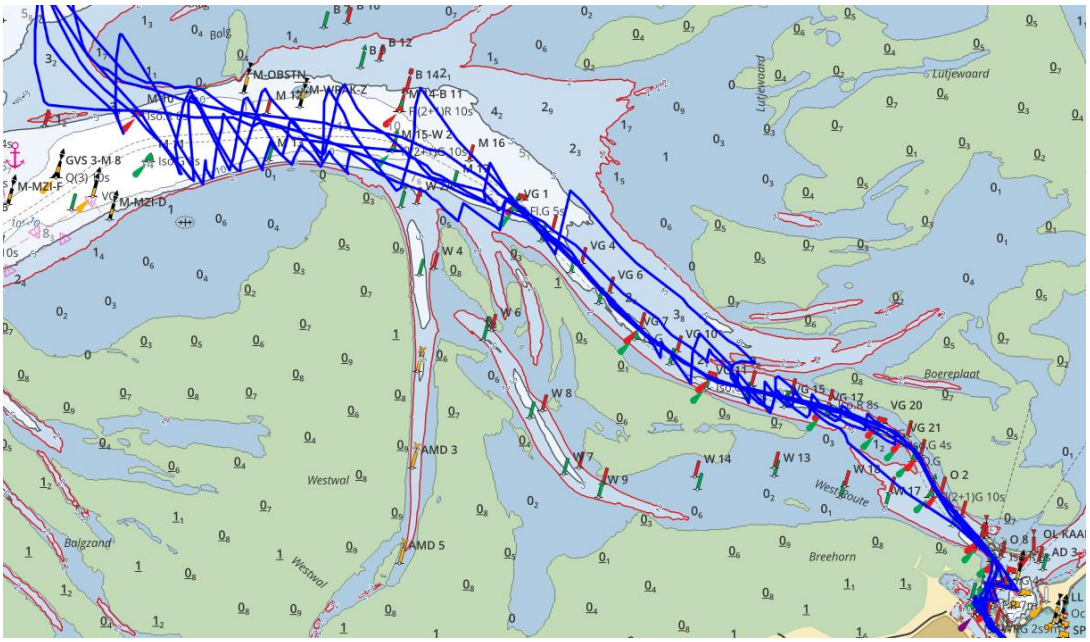
[2] In de afgesloten envelop zat naast de zeilaanwijzing ook een paar sokken. Die kwamen in drie varianten: een met Texel erop, een met Vlieland, en een met Terschelling. Van de drie waddeneilanden moest je verplicht als eerste naar het eiland van je sokken. Voor een buitenstaander zal dit waarschijnlijk absurd klinken, voor een singlehanded zeiler is dit van de meest bittere ernst.

[3] Dit was natuurlijk helemaal niet waar. Van Texel zijn er meerdere routes die naar Vlie/Terschelling gaan: via de Doove Balg, buitenom, over zee, of via het IJsselmeer.

[4] Het lukt me nog steeds niet om genoeg te drinken tijdens zeilen. Ik moet me er bewust toe aanzetten want anders komt het er niet van. Er zit een onbewust iets in me dat me ervan weerhoudt. Ik kan wel verzinnen wat, maar dat lost niks op. Maar te weinig drinken maakt me eerder katterig.

[5] Met 'knijpen' wordt bedoeld iets meer tegen de wind in te gaan dan handig is. De boot gaat er effectief langzamer door varen en verlijert meer. Maar als je ruimer gaat varen moet je een klap maken, ofwel overstag gaan, en dat kost je energie, je wordt nat etc. De drang om te knijpen is venijnig en onderbewust.

mislukt. De Jutter ging dus terug over het IJsselmeer… Slim, want mijn plan was tot nog toe geweest om te wachten op Texel tot het laagwater 's avonds laat om dan de vloedstroom te gebruiken om op te kruisen. De wind begon al te ruimen en het lukte me daardoor al de haven te bezeilen. Met stevige wind naar binnen gejakkerd, de havenmeester zit toch in de kerk of aan de borrel. Legde aan naast de Dulce die een wantspanner kwijt was. Zelfde generatie als mijn boot, ik herkende het maatje en inderdaad, ik had een passende reserve in mijn bakskist. Met zijn vieren (Minke en Jasper van de Rebel erbij) even beraad gehad op mijn boot over de opties. Ik zag er maar één: achter de Jutter aan over het IJsselmeer naar Makkum[6]. Snel vertrokken, voornoemde drie achter me aan. In de Texelstroom klotst het water over mijn vloerborden[7]. Helemaal lens gepompt en het blijft weg. Misschien is er wat water binnengekomen via de gangboorden en de bakskist. Was eerder namelijk best scheef gegaan op de weg hierheen met mijn ene rifje in zeven Beaufort. De anderen haalden me snel in want de wind was inmiddels geruimd naar het oosten. Met een stevige vier heerlijk 4 uur kruisen tegen de stroom in (even punt slijpen). Bij zonsondergang aangekomen in Den Oever. Met drie boten gezamenlijk door de sluis; Dulce bleef liggen en de Sangha ging mee het IJsselmeer op. Uiteindelijk was ik 03:15 in mijn thuishaven in Makkum. Tot door de haveningang gezeild natuurlijk.

Met drie boten gezamenlijk opkruisen in het Visjagersgaatje

[6] In terugblik, had het niet eens zo gek geweest om het laagwater af te wachten en via Kornwerd door te gaan naar Terschelling. Achteraf bleek dat ik tot voorbij 03:00 nodig had om in Makkum te komen. Als ik toch via Kornwerd was gegaan had ik op dat tijdstip al op Terschelling kunnen zijn. Maar ja, achteraf is het mooi wonen, en ik moest door.

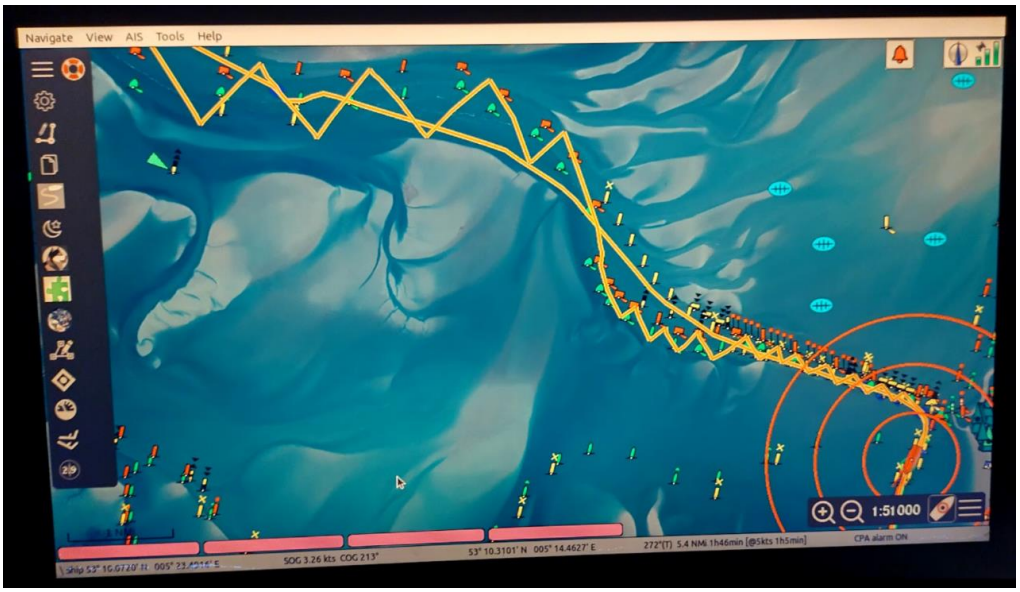
[7] Er stond dus water in mijn boot. Voor de novice zou dit reden zijn tot paniek, en als ik het niet weg had kunnen pompen had ik waarschijnlijk ook wel een andere noot gezongen. Maar het hebben van een stalen boot, de ervaring dat ik wel vaker een raampje open laat staan, en de ervaring dat ik vaker mysterieuze plassen water had weggepompt die niet terugkwamen, maakten dat ik dit voorval al vergeten was toen ik in Den Oever aankwam.

MAANDAG. Reglementair uitgeslapen (dank je wel reglementen!) en met de auto naar de Jumbo en fotoshoot met een kunstwerk. In de sluis met Raymond van de Kingfisher gekletst. Er lagen nog twee andere boten in de sluis, waarvan er een vlak onder de boeg van een joekel van een binnenvaartschipper overstak tot explosieve verontwaardiging van het meisje van de sluis. Haar stem sloeg ervan over. De Boontjes waren vandaag eens een keer bezeild, Hallelujah! Verder geen bijzonderheden. Ja toch wel: het was een perfecte timing: 13:15 de Pollendam in; hoogwater Harlingen was 16:00 uur. Ik had vanaf Harlingen dus stroom tegen maar dat was toch niet te veel vanwege het doodtij en er was meer dan genoeg wind. Maar bij ingang van de Meep was de kentering net geweest dus ik kan nog relatief makkelijk opkruisen naar de Slenk. Nu zal ik, na de selfie op Terschelling, het staartje van de eb kunnen gebruiken om naar Vlieland toe te spoelen door het Schuitengat. En de volgende kentering gebruiken om daar weer weg te komen, want dat stukje zou opkruisen zijn tegen de nu pal staande oostenwind. Een maat van me was toevallig op de Meep en filmt mijn passage, waarvoor dank.

Op de Meep

Op Terschelling met Raymond nog even vergeefs een snackbar gezocht en om 19:00 uur weer onderweg naar Vlie. De Brandaris[8] hijgt in mijn nek, maar ze doet het wel heel lief. De kardinaal[9] die ik moest ronden kon ik niet ronden want de Vlieland veerboot zat vlak achter/naast me en ik kon hem niet afsnijden. De Vliestroom boei gerond, het doel van dit uitstapje naar Vlieland, want de jachthaven is deze periode dicht. Terug naar buiten weer om die kardinaal heen - weer de Brandaris' lieve bemoeienissen. Ik wilde het opkruisen in een stukje Stortemelk doen, maar er kwam een kustvaarder naar buiten die precies daar wilde ontloodsen[10], dus heb maar aangeboden om buiten de geulen blijven. Dit was wel een beetje a-relaxed met zeven Beaufort en een stukje zeegang. Bovendien zat ik met een dilemma in mijn kop. Ik bedacht me nu pas dat ik de Blauwe Slenk en de Pollendam[11] zou moeten opkruisen, met de maan al vroeg onder. Maar terug naar Terschelling was ook hachelijk nu. Drie opties spookten door mijn hoofd: ankeren, motoren, of afsteken over een plaat. Uiteindelijk lekker warm aangekleed en helemaal voor het opkruisen gegaan. Een dieselkacheltje in de kajuit maakt je ook een beetje slapjes. Mooie tracks gelegd - die nemen ze je niet meer af.

In de nacht naar Harlingen

[8] Als je rond Terschelling vaart, val je onder de Verkeerscentrale Brandaris. Die gasten zitten op de historische vuurtoren en bemoeien zich, heel terecht en deskundig, met het verkeer in hun blokgebied. Ze kunnen je oproepen en aanwijzingen geven. Dat er een horde singlehanded zeilers langs komt drukt zwaar op hun verantwoordelijkheidsgevoel.

[9] Een kardinaal is een soort boei waar je de hoek om kunt draaien, van cardanus = scharnier. Niet te verwarren overigens met de cardan-as, die is vernoemd naar Gerolamo Cardano.

[10] Vanuit Harlingen varen er grote schepen af en aan naar zee. Ze hebben dan een loods aan boord, die ze door de geulen loodsen. Op een gegeven moment moet zo iemand van boord, en dat doet-ie met een trappetje en dan stapt-ie op een loodsboot. Als zo'n beste man aan zo'n trappetje bengelt in het donker bij windkracht 7 wil hij natuurlijk niet dat er een plotseling een zeilboot opdoemt.

[11] De Pollendam is een smal vaarwater bij Harlingen, dat aan een kant wordt begrensd door een dam van basaltkeien die onder water liggen. Het barst daar van de onverlichte boeien en steekbakens, en je hebt een heldere geest nodig om ze uit elkaar te houden en niet op die dam te lopen. Opkruisen langs de Pollendam kies je niet voor de lol.

In de Boontjes weer op de automaat en lekker de warmte in. Ik paste nog net achter een beroepsvaart met 2400 ton zand in de grote sluis. Een beetje scheefliggen om er tussen te passen. In de sluis kreeg ik de KNRM-berging mee op de radio van een deelnemer die 3 uurtjes na mij op de Pollendam was geraakt, een ontnuchterende ervaring. 04:30 lag ik weer op mijn eigen plek in Makkum. PS Oh ja de waterzak waar 100 liter water zat is leeg. Ik denk dat ik die naar buiten heb gelensd. Nu weet ik ook dat het niet slim is om een buisje Steradent in je watertank te gooien de dop erop te doen[12].

DINSDAG. Weer reglementair uitgeslapen en rond de middag vertrokken naar Workum. Diep onder de kust gedoken; daar is de wind beter. Hij was al een beetje zuidelijker dan Oost. Alweer door het havenhoofd gezeild, gaat steeds makkelijker. Bulletproof gezien, altijd leuk (AAA-hoooyyy!) maar ook even gesproken.

In Workum

Op naar de Kreupel. Wind zet al wat aan en ruimt al wat meer. De Kreupel omzeild, toch weer een extra klapje nodig voor Enkhuizen. 21:00 uur door de sluis even vastgeknoopt voor een momentje voor mezelf. Toen weer op pad naar Pampus. Gaandeweg draait de wind van Oost naar Zuid, als verwacht, maar te vroeg voor mijn gemak, want nu moet ik toch weer opkruisen. Ik zeg Pampus, maar het is eigenlijk niet naar Pampus maar naar een boei er vlakbij de IJM18. Daarna snel anker uitgegooid in de vluchthaven. Administratie bijgewerkt en neergevallen. Beetje saai dagje dus, maar wel lekker veel mijlen zonder te hebben hoeven kruisen.

WOENSDAG. Met een blokje slaap, boterhammetje kauwend het anker staan hieuwen[13], maar die zat muurvast. Er was ook geen golfslag in het haventje die me kon helpen het anker uit te breken. Ik had geen zin om nu nog mijn rug te verknooien dus 10 seconden vol motor

[12] Op een zeilboot heb je een kraantje waar redelijk schoon water uit komt. Dat water komt uit een tank, soms uit een flexibele tank, een waterzak. De watervoorraad gaat op een gegeven moment stinken en moet dan gereinigd worden. Het was een experiment om dit te reinigen te doen met Steradent.

[13] Het hieuwen van het anker is dat je aan de ankerlijn trekt om hem naar binnen te halen. Als het anker in de kleibodem vast zit, trek je de ankerlijn strak en zet je hem vast op de boeg. De op- en neergaande beweging van het schip trekt het anker dan moeiteloos los. Tenzij er geen op- en neergaande beweging is.

achteruit en hij was los uit de harde grijze klei. Op halve wind onder de hoge wal, was perfect voor administratie afwerken. Toch net niet genoeg wind. 12:00 uur langs de poepende man[14]. Sluisliggers doen tergend langzaam over hun vertrek maar wat schelen deze paar minuten op 58 zeil uren? Mooie tocht weer! Veel plezier aan gehad en weer veel geleerd. Dank!

Volledige trip

Interactief track: https://www.fredhen.nl/singlehanded2026/?selectedTrack=Zeehond

[14] De poepende man is een kunstwerk van Antony Gormley dat bij een ingang tot de haven van Lelystad staat.